8.11.2023

Amanda Mäkelä

E-kirje; PNR-sopimukset EU:n ja Islannin, Norjan sekä Sveitsin välillä

Sopimusneuvotteluiden aloittaminen

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Taustaa

- PNR-tiedoilla eli matkustajarekisteritiedoilla tarkoitetaan matkustajien ilmoittamia henkilötietoja, joita lentoyhtiöt keräävät ja säilyttävät (nimi, yhteystiedot, matkustuspäivät, matkareitit, matkatavarat)
- EU-jäsenvaltiot käsittelevät PNR-tietoja nk. PNR-direktiivin mukaisesti
- Kolmansien maiden kanssa tehtävä EU:n ja kolmannen maan välillä oikeudellisesti sitova sopimus, jolla varmistetaan EU:n perusoikeuskirjan ja unionin tietosuojasääntelyn edellyttämällä tavalla mm. riittävä tietosuojan taso
- PNR-sopimuksia tällä hetkellä USA, Australia ja UK kanssa
- Neuvotteluja käydään Kanadan, Japanin ja Meksikon kanssa

PNR-sopimusneuvotteluiden aloittaminen Islannin, Norjan ja Sveitsin kanssa

- Komissio julkaisi syyskuussa 2023 suosituksensa neuvoston päätöksiksi PNR-sopimusneuvotteluiden aloittamisesta
- Neuvoston päätöksissä annettaisiin komissiolle mandaatti neuvotella sopimukset päätösten liitteenä olevien neuvotteluohjeiden mukaisesti

- PNR-sopimusten tarkoituksena on varmistaa EU:n ja kolmansien maiden välillä PNR-tietojen lainmukainen siirtäminen ja käsittely
  - PNR-tietoja käsittelevät lainvalvontaviranomaiset terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden ehkäisyä, paljastamista ja tutkintaa sekä tällaisiin rikoksiin liittyvää syytteeseenpanoa varten
  - PNR-tiedot ovat tärkeä työkalu terrorismin ja muun vakavan kansainvälisen rikollisuuden torjunnassa

- PNR-sopimusten sisältö hyväksytetään erikseen (U-kirjevalmistelu)

Valtioneuvoston kannat

- Kannatetaan komission suosituksia valtuuttaa komissio neuvottelemaan EU:n puolesta. PNR-tiedot ovat tärkeä työkalu terrorismin ja muun vakavan kansainvälisen rikollisuuden torjunnassa ja EU alueen sisäisen turvallisuuden takaamisessa.
- Pidetään tärkeänä, että suunnitellut sopimukset mahdollistavat PNR-tietojen siirron EU:n ja Islannin, Norjan ja Sveitsin toimivaltaisten viranomaisten välillä terrorismin ja muun vakavan kansainvälisen rikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi, kunnioittaen perusoikeuksia ja erityisesti oikeutta henkilötietojen suojaan sekä antavat lentoyhtiöille niiden toiminnassaan tarvitseman oikeusvarmuuden.
- Komission ehdottamia neuvotteluohjeita pidetään hyvänä pohjana sopimusneuvotteluille ja voidaan hyväksyä ne. On tärkeää, että neuvotteluohjeissa on huomioitu myös niitä henkilötietojen suojan varmistamista koskevia seikkoja, joihin unionin tuomioistuin erityisesti kiinnitti huomiota EU:n ja Kanadan välisestä PNR-sopimuksesta antamassaan lausunnossa 1/15.
- Päätöksiin olisi hyvä lisätä ehdotetun menettelyllisen oikeusperustan lisäksi myös sopimuksen aineellinen oikeusperusta.
- Lisäksi pidetään hyvänä, että neuvotteluissa huomioidaan myös Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestö ICAO:n hyväksymät standardit.

Käsittelyn aikataulu

- EU:n neuvosto
  - IXIM-työryhmän kokous 5.10.
  - OSA-neuvosten kokous 25.10.
  - PJ pyrkii viemään kiireellä Coreperiin neuvoston päätökset
    - Neuvoston päätösluonnoksia täydennettäisiin aineellisen oikeusperustan osalta Coreperissa 13.11.-17.11.
    - Neuvoston päätösluonnosten vieminen hyväksyttäväksi Coreperiin ja neuvostoon marras-joulukuu 2023
- Komissio
  - Mikäli neuvoston päätökset hyväksytään, komissio neuvottelisi PNR-sopimukset neuvoston päätöksessä annetun neuvottelumandaatin mukaisesti
  - PNR-sopimusneuvotteluiden etenemisestä erillinen U-kirjelmävalmistelu

Yhteydenotot, lisätiedot:

Amanda Mäkelä, erityisasiantuntija

amanda.makela@gov.fi

puh. 029 5150 047

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET